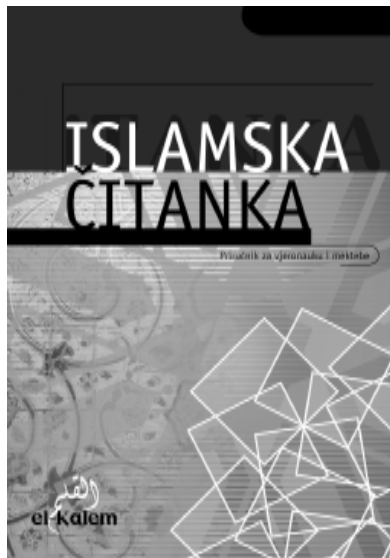

BLAMAŽA OD ČITANJA I ČITANKE

Islamska čitanka - Priručnik za vjeronauku i mektebe (Priredio: Bilal Hasanović), "El-Kalem", Sarajevo, 2001.

Postoje neka izdanja čiju je tiraznu uspješnost moguće jedino promatrati u kontekstu nesretnih i nesređenih izdavačkokritičkih (ne)prilika i haosa u kojemu živimo. Takva je *Islamska čitanka* u redakciji Bilala Hasanovića. Knjiga se pojavila prvi put 1980. godine. U to vrijeme sastavljač je bio vjerskoprosjetni referent ondašnjega Starješinstva Islamske zajednice u Sarajevu. Mada popunjena vrlo haotično i trajavo različitim mektebskim i ostalim sadržajima, *Čitanka* je naišla na zbnunjujući prijem u ondašnjem procesu našega vjerskog poučavanja. Bilo je to prije svega iz razloga što je takve literature uveliko nedostajalo u Bosni. Do 1991. godine izašlo je čak sedam izdanja, u ukupnom tiražu na desetine hiljada primjeraka. Iz izdanja u izdanje *Islamska čitanka* je dopunjavana, ali kako je to u biti bio više nesretan i neozbiljan izdavačkoedukativni projekt, činilo se jednako neozbiljnim baviti se njegovim sadržajem. Netom pojavljeno osmo izdanje *Islamske čitanke*, međutim, ukazuje da je "vrag uzeo šalu" i da bi bilo krajnje vrijeme reagirati na ovo otužno, opskurno i žalosno štivo sa jošte žalovitijim pretenzijama da bude "priručnik za vjeronauku i mektebe". U ambicijama se išlo dotle da udžbenik bude namijenjen "učenicima viših razreda osnovne škole i nižih razreda srednje škole", ali i kao "popularno vjeronaučno i kulturno štivo" koje "mogu koristiti i ostale kategorije čitalaca".

I u ovom izdanju zadržane su mnoge literarne tvorevine polaznika vjerske pouke iz ranijih izdanja, mladi tekstovi kasnijih izraslijih autora, usputne bilješčice objavljujane svojedobno u *Zemzemu*, *Keuseru* i drugim bošnjačkim islamskim listovima za djecu ili odrasle, najviše je nepotpisanih tekstova kojima se ne zna ni "babo" ni "amidža". Izbor je *začinjen* nekolicinom poznatijih imena (Hamdija Mulić, Musa Ćazim Ćatić, Safvet-beg Bašagić, Rešad Kadić, Enver Čolaković, Abdurezak Hifzi Bjelevac, Kasim Hadžić, Ejub Todorovac i dr.). Tamo gdje ima ime i prezime prevodioca ukoliko je tekst preveden sa nekog drugog jezika, o stvarnom autoru nema ni traga ni glasa. U odnosu na ranija izdanja, doneseni su početnički književnoinformativni tekstovi o pojedinim značajnijim bošnjačkim pis-

cima XX. vijeka (Čolaković, Dizdar, Isaković i dr.), predočeni su i neki značajniji datumi i imena iz bošnjačke nacionalne povijesti, ali je sasvim vidno da su svi ti tekstovi, prvotno objavljeni u nekom od dječijih listova i izdanja, imali sasvim drugu, prigodničarsku namjenu i da u drukčije markiranom kontekstu više štete negoli što *koriste* cilju radi kojeg su uvršteni u *Čitanku*. O kakvom se zapravo sastavljačkom pristupu radi najbolje će kazati sam "autor-priredivač" ove zbrdozdolomanije: "*I ovom prilikom treba napomenuti da je većina radova, koji čine sadržaj ove knjige, prilikom selekcije i stručne obrade pretrpjela određene jezičke, stilske i misaone izmjene* (podvukao H. H.), *kako bi se prilagodila specifičnim zahtjevima ovog priručnika, pa molimo cijenjene autore tih testkova da uvažavaju ovu okolnost.*" Možemo samo nagađati o kakvim se to "cijenjenim autorima" radi ako im neko mijenja čak i misli koje su, kao, htjeli "predložiti" u svome ponuđenom tekstu.

Ne znam u šta su gledali urednici renomirane izdavačke kuće "El-Kalem", koja se baš posljednju godinu-dvije ima razloga podičiti kapitalnim izdanjima, kad su u rukama držali novi (osmi!) predložak Hasanovićeve *Islamske čitanke*. Ovakve izdavačke neozbiljnosti nimalo ne doprinose islamskoj misiji čemu je ovakva literatura namijenjena. Naprotiv. Ovakvim se pristupima literaturi nastaloj u vlastitom kulturno-civilizacijskom krugu samo aktualiziraju mnogi stari kompleksi spram vlastitih svjetonazora i opredjeljujućih životnih stilova, a inteligentnijoj školskoj omladini ("učenicima viših razreda osnovne škole i nižih razreda srednje škole") ima da usta popucaju od smijeha kad pročitaju još infantilnija "pedagoška" pitanja *kurzivirana* ispod ni krivih ni dužnih odabranih tekstova.

Hadžem Hajdarević

m